

I. Wymagania edukacyjne dla klas pierwszych z podstawowym zakresem nauczania przedmiotu dla nowej podstawy programowej (liceum czteroletnie)

Na ocenę śródroczną i końcową składa się systematyczna praca ucznia i oceny cząstkowe uzyskiwane w trakcie okresu i całego roku. Oceny można uzyskać z pisemnych prac klasowych, pisemnych zadań domowych, sprawdzianów, kartkówek, notatek, referatów, za przygotowanie do lekcji, pracę na zajęciach, zadania dodatkowe, odpowiedź ustną, zadania – projekty. Ocenę można także otrzymać za udział w olimpiadach, konkursach, projektach itp. Sposób organizowania sprawdzianów oraz tryb oddawania prac pisemnych jest zgodny z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania. Uczeń jest zobowiązany do zapoznania się z tekstem omawianego na lekcji dzieła literackiego i posiadania na lekcji egzemplarza utworu oraz do posiadania wymaganego podręcznika, a także prowadzenia zeszytu przedmiotowego.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI KONIECZNE

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

- przyporządkować tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki; - czytać ze zrozumieniem;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- streścić główne wątki i podać tematy utworów z listy lektur obowiązkowych;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- czytać ze zrozumieniem;
- streszczać i parafrazować tekst literacki;
- utworzyć notatkę syntetyzującą, definicję, hasło encyklopedyczne, referat;
- dokonać interpretacji tekstu poetyckiego;
- określić problem podjęty w tekście literackim i sformułować tezę;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób.

Ponadto uczeń:

- nadrobił przynajmniej część zaległości wynikających z nieobecności na lekcjach lub sprawdzianach;
- oddał przynajmniej niektóre obowiązkowe prace pisemne;
- wykonywał przynajmniej częściowo zadania domowe;
- starał się prowadzić zeszyt przedmiotowy;
- przynajmniej sporadycznie brał udział w lekcji.

Lektura obowiązkowa:

- 1) Biblia, w tym fragmenty Księgi Rodzaju, Księgi Hioba, Księgi Koheleta, Pieśni nad Pieśniami, Księgi Psalmów, Apokalipsy wg św. Jana;
- 2) Jan Parandowski, *Mitologia*, część I *Grecja*;
- 3) Homer, *Iliada* (fragmenty), *Odyseja* (fragmenty);
- 4) Sofokles, *Antygona*;
- 5) Horacy – wybrane utwory;
- 6) *Bogurodzica*; *Lament świętokrzyski* (fragmenty); *Legenda o św. Aleksym* (fragmenty); *Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią* (fragmenty);
- 7) *Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu* (fragmenty);
- 8) *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty);
- 9) Gall Anonim, *Kronika polska* (fragmenty);
- 10) Dante Alighieri, *Boska komedia* (fragmenty);
- 11) Jan Kochanowski, wybrane pieśni, w tym: Pieśń IX ks. I, Pieśń V ks. II; psalmy, w tym Psalm 13, Psalm 47; tren IX, X, XI, XIX; *Odprawa posłów greckich*;
- 12) Piotr Skarga, *Kazania sejmowe* (fragmenty);
- 13) wybrane wiersze następujących poetów: Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn, Mikołaj Sęp-Szarzyński;
- 14) Jan Chryzostom Pasek, *Pamiętniki* (fragmenty);
- 15) William Szekspir, *Makbet*, *Romeo i Julia*;
- 16) Molière, *Skapiec*;
- 17) Ignacy Krasicki, *Hymn do miłości ojczyzny*, wybrane satyry;
- 18) Franciszek Karpiński, wybór sielanek i liryki religijnej.

Lektura uzupełniająca:

W każdej klasie obowiązkowo dwie pozycje książkowe w całości lub we fragmentach, na przykład:

- 1) Sofokles, *Król Edyp*;
- 2) Mikołaj z Wilkowiecka, *Historja o chwalebnym Zmartwychwstaniu Pańskim* (fragmenty);
- 3) *Dzieje Tristana i Izoldy* (fragmenty);
- 4) Giovanni Boccaccio, *Sokół*;
- 5) Mikołaj Rej, *Żywot człowieka poczciwego* (fragmenty);
- 6) Andrzej Frycz Modrzewski, *O poprawie Rzeczypospolitej* (fragmenty);
- 7) Miguel de Cervantes y Saavedra, *Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy* (fragmenty);
- 8) Wespazjan Kochowski, *Psalmodya polska* (wybór psalmów);
- 9) Wacław Potocki, *Transakcja wojny chocimskiej* (fragmenty z części I);
- 10) Ignacy Krasicki, *Monachomachia* (fragmenty);
- 11) Stanisław Trembecki, Franciszek Kniaźnin, wybrane utwory;
- 12) Jędrzej Kitowicz, *Opis obyczajów za czasów panowania Augusta III* (fragmenty);
- 13) Julian Ursyn Niemcewicz, *Powrót posła*;
- 14) Stanisław Staszic, *Przestrogi dla Polski* (fragmenty).

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI PODSTAWOWE

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto potrafi:

- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać podstawowe związki omawianych epok z wcześniejszymi;
- opisać podstawowe motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów oraz innych tekstów kultury;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów oraz innych tekstów kultury;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, odwołując się do omówionych utworów oraz innych tekstów kultury;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu.

Ponadto uczeń:

- podejmuje próby aktywnego udziału w lekcji;
- nadrabia zaległości;
- stara się pracować systematycznie;
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ROZSZERZAJĄCE

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- przedstawić koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- wskazać główne cechy prądów umysłowych i artystycznych;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich oraz innych tekstów kultury;
- dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- napisać szkic krytyczny;
- zająć stanowisko w dyskusji;
- starać się formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów literackich oraz bohaterów innych tekstów kultury w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- stosować wiadomości w sytuacjach typowych oraz w sytuacjach problemowych;
- korzystać z literatury naukowej i popularnonaukowej;
- starać się komponować dłuższe wypowiedzi w sposób uporządkowany;
- wypowiadać się poprawnie pod względem językowym.

Ponadto uczeń:

- uzyskuje oceny częściowe świadczące o systematycznej pracy;

- pisze i oddaje prace domowe, jest obecny na sprawdzianach;
- stara się uczestniczyć w zajęciach;
- systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI DOPEŁNIAJĄCE

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- wskazać podstawowe związki literatury z wydarzeniami historycznymi oraz kulturą i sztuką danej epoki;
- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- wskazać charakterystyczne cechy językowe w tekstach literackich omawianych epok;
- wyjaśnić funkcje najważniejszych motywów i symboli w poznanych utworach literackich oraz innych tekstach kultury;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- dokonać analizy i interpretacji tekstu literackiego oraz innych tekstów kultury, posługując się adekwatną terminologią i rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- wykazać się kulturą dyskusji, biorąc aktywny udział w lekcjach;
- dokonać ogólnej syntezy twórczości literackiej (epoki, autora, prądu).

Ponadto uczeń:

- pisze wszystkie prace domowe i klasowe;
- uzyskuje dobre i bardzo dobre oceny cząstkowe;
- prowadzi starannie zeszyt przedmiotowy;
- uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI TWÓRCZE

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- rozpoznać najważniejsze nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub innym tekście kultury;
- samodzielnie sformułować sądy i je umotywować.

Ponadto uczeń:

- jest zainteresowany przedmiotem w sposób wykraczający poza program, sięga do dodatkowych tekstów literackich lub publikacji naukowych;
- pracuje nad doskonaleniem swojego warsztatu pracy, wykonuje dodatkowe zadania;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta.

Kraków, 10 września 2019 r.

II. Wymagania edukacyjne dla klas pierwszych z rozszerzonym zakresem nauczania przedmiotu dla nowej podstawy programowej (liceum czteroletnie)

Na ocenę śródroczną i końcową składa się systematyczna praca ucznia i oceny cząstkowe uzyskiwane w trakcie okresu i całego roku. Oceny można uzyskać z pisemnych prac klasowych, pisemnych zadań domowych, sprawdzianów, kartkówek, notatek, referatów, za przygotowanie do lekcji, pracę na zajęciach, zadania dodatkowe, odpowiedź ustną, zadania – projekty oraz prezentacje multimedialne na forum klasy. Ocenę można także otrzymać za udział w olimpiadach i konkursach. Sposób organizowania sprawdzianów oraz tryb oddawania prac pisemnych jest zgodny z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania. Uczeń jest zobowiązany do zapoznania się z tekstem omawianego na lekcji dzieła literackiego i posiadania na lekcji egzemplarza utworu oraz do posiadania wymaganego podręcznika, a także prowadzenia zeszytu przedmiotowego.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI KONIECZNE

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

- przyporządkować tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne i znaczenie nazw omawianych epok;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- czytać ze zrozumieniem;
- określić problem podjęty w tekście literackim i sformułować tezę;
- dokonać interpretacji porównawczej tekstów literackich;
- napisać esej, reportaż, felieton;
- streścić główne wątki i podać tematy utworów z listy lektur obowiązkowych;
- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób.

Ponadto uczeń:

- nadrobił przynajmniej część zaległości wynikających z nieobecności na lekcjach lub sprawdzianach;
- oddał przynajmniej niektóre obowiązkowe prace pisemne;
- wykonywał przynajmniej częściowo zadania domowe;
- starał się prowadzić zeszyt przedmiotowy;
- przynajmniej sporadycznie brał udział w lekcji.

Lektura obowiązkowa:

Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 1) Arystoteles, *Poetyka, Retoryka* (fragmenty);
- 2) Platon, *Państwo* (fragmenty);
- 3) Arystofanes, *Chmury*;
- 4) Jan Parandowski, *Mitologia*, część II *Rzym*;
- 5) Wergiliusz, *Eneida* (fragmenty);
- 6) św. Augustyn, *Wyznania* (fragmenty);
- 7) św. Tomasz z Akwinu, *Summa teologiczna* (fragmenty);
- 8) François Villon, *Wielki testament* (fragmenty);
- 9) François Rabelais, *Gargantua i Pantagruel* (fragmenty);
- 10) Michel de Montaigne, *Próby* (fragmenty);
- 11) Jan Kochanowski, *Treny* (jako cykl poetycki);
- 12) Piotr Skarga, *Żywoty świętych* (fragmenty);
- 13) William Szekspir, *Hamlet*.

Lektura uzupełniająca:

W każdej klasie obowiązkowo dwie pozycje książkowe w całości lub we fragmentach, na przykład:

- 1) Erazm z Rotterdamu, *Pochwała głupoty* (fragmenty);
- 2) Tomasz Morus, *Utopia* (fragmenty);
- 3) Pedro Calderon de la Barca, *Życie snem*;
- 4) Wolter, *Kandyd* (fragmenty);
- 5) Jean Jacques Rousseau, *Nowa Heloiza* (fragmenty).

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI PODSTAWOWE

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto potrafi:

- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;
- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach, odwołując się do omówionych utworów literackich i innych tekstów kultury;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu.

Ponadto uczeń:

- podejmuje próby aktywnego udziału w lekcji;
- nadrabia zaległości;
- stara się pracować systematycznie;
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI ROZSZERZAJĄCE

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich i innych tekstów kultury;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich i innych tekstów kultury;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć stanowisko w dyskusji;
- starać się formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów tekstów literackich oraz innych tekstów kultury w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- stosować wiadomości w sytuacjach typowych oraz w sytuacjach problemowych;
- korzystać z literatury naukowej i popularnonaukowej;
- starać się komponować dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem językowym.

Ponadto uczeń:

- uzyskuje oceny cząstkowe świadczące o systematycznej pracy;
- pisze i oddaje prace domowe, jest obecny na sprawdzianach;
- stara się aktywnie uczestniczyć w zajęciach;
- systematycznie prowadzi notatki zeszytu przedmiotowego.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI DOPEŁNIAJĄCE

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- przedstawić ewolucję zjawisk literackich i kulturowych;
- wyjaśnić funkcje motywów i symboli w poznanych utworach literackich i w innych tekstach kultury;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji tekstu literackiego oraz innego tekstu kultury, posługując się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką i rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- wykazać się kulturą dyskusji, biorąc aktywny udział w lekcjach;
- dokonać syntezy twórczości literackiej (epoki, autora, prądu).

Ponadto uczeń:

- pisze wszystkie prace domowe i klasowe;
- uzyskuje dobre i bardzo dobre oceny cząstkowe;
- prowadzi starannie notatki w zeszycie przedmiotowym;
- uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta.

WIEDZA I UMIEJĘTNOŚCI TWÓRCZE

Na ocenę celującą uczeń potrafi to, co na oceny niższe, a ponadto potrafi:

- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub w innym tekście kultury;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych (i pisemnych) materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- samodzielnie i niezależnie formułować sądy i je umotywować;
- odwoływać się do opinii autorytetów (sądy historyków literatury, myśli filozofów...) dla obrony własnego stanowiska.

Ponadto uczeń:

- jest zainteresowany przedmiotem w sposób wykraczający poza program, sięga do dodatkowych tekstów literackich, publikacji naukowych i potrafi wykorzystać na lekcji swoją polonistyczną erudycję;
- pracuje nad doskonaleniem swojego warsztatu pracy, wykonuje dodatkowe zadania;
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta.

Kraków, 10.09.2019

III. Szczegółowe kryteria oceniania dłuższej pracy pisemnej

Ocena	Poziom merytoryczny	Poziom strukturalny (kompozycja)	Poziom językowy (język i styl)
celujący	– oryginalne, ciekawe i samodzielne ujęcie tematu – materiał literacki wykracza poza treści programowe – wnikliwa, pogłębiona interpretacja utworów literackich i tekstów kultury – całkowita poprawność merytoryczna – samodzielność myślenia, poprawność i spójność argumentacji – znajomość różnorodnych kontekstów – widoczna umiejętność świadomego wyboru, selekcjonowania, przetwarzania i syntezy wiedzy – erudycyjność wyводу	– zachowanie konwencji gatunkowej wybranej formy pracy – oryginalna kompozycja (funkcjonalna wobec tematu) – umiejętne wplatanie cytatów – praca napisana estetycznie, czytelne akapity, funkcjonalne wobec kompozycji	– styl jasny, swobodny, barwny, o cechach indywidualnych – duża sprawność językowa – bogate słownictwo – język całkowicie poprawny – sprawne, funkcjonalne posługiwanie się interpunkcją
bardzo dobry	– trafne, oryginalne ujęcie tematu – materiał literacki dobrany trafnie, celowo, zinterpretowany w pogłębiony sposób – całkowita poprawność merytoryczna – wykazanie się znajomością kontekstów kulturowych i filozoficznych, umiejętność wykorzystania ich w interpretacji utworów – samodzielność i dojrzałość sądów – posługiwanie się terminologią – dokonywanie zestawień i porównań, syntezy wiadomości, wyciąganie wniosków	– przemyślana, oryginalna kompozycja – forma pracy celowo dobrana do tematu (funkcjonalna wobec tematu) – spójność logicznego wyводу – przejrzystość dowodzenia – umiejętne wykorzystanie cytatów – praca napisana estetycznie, czytelne akapity, funkcjonalne wobec k	– styl jasny, swobodny, funkcjonalny wobec wybranej formy pracy – duża sprawność językowa – bogate, zróżnicowane słownictwo – poprawna, urozmaicona składnia – praca poprawna pod względem językowym (dopuszczalne niewielkie, sporadyczne usterki)
dobry	– temat w pełni zrealizowany – właściwy dobór materiału literackiego i kulturowego opatrzonego właściwym komentarzem – praca w pełni poprawna merytorycznie – sądy formułowane z odwoływaniem się do tekstów – widoczna umiejętność interpretowania utworów literackich i innych tekstów kultury – ujęcie tematu poprawne, zachowanie spójności logicznego wyводу – samodzielność wyciągania wniosków, obecne w pracy sądy oceniające i wartościujące uzasadniane na podstawie materiału literackiego	– widoczny zamysł kompozycyjny (przemyślana kompozycja) – właściwe proporcje między poszczególnymi częściami pracy – zachowanie ciągłości i przejrzystości logicznego wyводу – wplatanie cytatów	– styl poprawny, widoczna sprawność stylistyczno-językowa – styl adekwatny do zamierzonej formy pracy – widoczna umiejętność posługiwania się oficjalną odmianą polszczyzny – dość zróżnicowane słownictwo – umiejętność posługiwania się zróżnicowanymi strukturami składniowymi z na ogół właściwie stosowaną interpunkcją – dopuszczalne nieliczne błędy frazeologiczne i składniowe, ortograficzne i interpunkcyjne
dostateczny	– praca zgodna z tematem, choć niepełna, uboga, bez	– praca formalnie trójdzielna – kompozycja zaznaczona	– styl na ogół poprawny, dopuszczalne błędy (np.

	<p>pogłębienia – poprawne, choć schematyczne ujęcie tematu – prawidłowy dobór materiału literackiego opatrzonego właściwym komentarzem (dopuszczalne drobne błędy rzeczowe i uproszczenia) – komentarz zawiera elementy interpretacji (a nie tylko streszczenie), obecne wartościowanie i sądy własne (choćby w minimalnym stopniu) – odwoływanie się do omawianych tekstów przy formułowaniu sądów – wyciąganie wniosków</p>	<p>graficznie (akapity) – dający się odczytać zamysł kompozycyjny – dopuszczalne błędy kompozycji, np.: zachwianie proporcji kompozycyjnych, zakłócenia spójności – przy ogólnym zachowaniu myśli przewodniej</p>	<p>powtarzanie podobnych wyrazów) – niezbyt bogate słownictwo – dopuszczalne błędy językowe: składniowe, frazeologiczne, ortograficzne i interpunkcyjne</p>
dopuszczający	<p>– praca w większej części zgodna z tematem (realizuje temat, choć w niepełny sposób) – dobór materiału literackiego (i kulturowego) w większości zgodny z tematem – właściwy dobór materiału literackiego, choć dopuszczalny ubogi, niepełny komentarz – komentarz w większości poprawny merytorycznie, dopuszczalne drobne błędy rzeczowe – ujęcie tematu na ogół poprawne – sądy odtwórcze, stereotypowe, ale odnoszone do utworów literackich (i innych dzieł) – praca zrozumiała pod względem logicznym i kompozycyjnym, zamysł autora jest w miarę czytelny, choć momentami niespójny</p>	<p>– dopuszczalne błędy kompozycyjne (np. brak wstępu lub zakończenia, zakłócone proporcje między elementami pracy, brak zachowania logicznej spójności wywodu itp.)</p>	<p>– praca napisana w sposób komunikatywny pod względem stylistycznym i językowym – dopuszcza się błędy stylistyczne, ubogie słownictwo – dopuszczalne błędy językowe (składniowe, frazeologiczne, gramatyczne i leksykalne, a także błędy zapisu: ortograficzne i interpunkcyjne) – w stopniu niezakłócającym komunikatywności tekstu</p>

IV. Szczegółowe kryteria oceniania dłuższej wypowiedzi ustnej (omówienie wskazanego tematu, zagadnienia itp.)

Ocena	Poziom merytoryczny	Poziom strukturalny (kompozycja)	Poziom językowy (język i styl)
celujący	celujący jak na ocenę bdb oraz: – dążenie do erudycyjności wypowiedzi – wyjście poza treści programowe	jak na ocenę bdb oraz: – cytowanie, przytaczanie, powoływanie się na sądy i opinie autorytetów	jak na ocenę bdb
bardzo dobry	– zagadnienie omówione w sposób pełny, pogłębiony, – uczeń zna, dobrze rozumie i obszernie przedstawia materiał (fakty, pojęcia, utwory, zagadnienia...) w ścisłym związku z tematem – wykorzystanie kontekstów samodzielne kojarzenie faktów i informacji, wyciąganie wniosków – ocenianie, wartościowanie – poprawnie budowane argumenty odnoszone do omawianych tekstów kultury – przemyślana,	kompozycja wypowiedzi – wyraźnie zaznaczony punkt wyjścia i rozwijanie myśli w logiczny, konsekwentny sposób – przejrzystość i czytelność wywodu – zamknięcie wypowiedzi wnioskami – próby nadania wypowiedzi oryginalnej formy funkcjonalnej wobec tematu	– uczeń przestrzega zasad poprawności języka mówionego w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii i składni – przestrzega zasad etykiety językowej – posługuje się bogatym słownictwem, stosuje terminologię właściwą dla omawianego zagadnienia
dobry	temat omówiony w sposób wyczerpujący, wykorzystane ważne wiadomości – przedstawianie tekstów w sposób problemowy – materiał rzeczowy dobierany trafnie, interpretowany i komentowany prawidłowo – uzasadnianie sądów i stwierdzeń na podstawie utworów literackich i innych tekstów kultury – prezentowane zagadnienia (fakty, teksty, postacie...) mają ścisły związek z tematem – w wypowiedzi pojawiają się poprawnie zbudowane argumenty	wypowiedź zorganizowana, z wyraźnie zaznaczonym wstępem (punktem wyjścia, tezą itp.) i uporządkowanym rozwinięciem – widoczne dążenie do porządkowania i scalania informacji – wypowiedź w miarę płynna, komunikatywna,	– styl poprawny, zgodny z sytuacją komunikacyjną – język na ogół zgodny z normą polszczyzny mówionej (na ogół poprawny w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii) – zróżnicowane słownictwo, stosowanie terminologii związanej z zagadnieniem – uczeń stara się przestrzegać etykiety językowej i stosuje środki językowe typowe dla określonej formy wypowiedzi ustnej (np. przemawianie, przekonywanie, zwracanie się do rozmówcy...) – stosowanie środków językowych podkreślających własne sądy i opinie, przytaczanie sądów cudzych, cytowanie itp.
dostateczny	uczeń w większości zna, rozumie i przedstawia informacje związane z tematem – prawidłowo lokalizuje utwory i postacie – wyjaśnia terminy i pojęcia w sposób odtwórczy, lecz własnymi słowami – podejmuje próbę interpretowania omawianych tekstów kultury – stara się	– wypowiedź krótka, ale zawierająca kluczowe dla zagadnienia informacje – wypowiedź na ogół uporządkowana – uczeń stara się zachować logiczną kolejność przedstawiania wiadomości – styl na ogół poprawny, adekwatny do sytuacji komunikacyjnej; dopuszczalne błędy	– niezbyt bogate, ale wystarczające słownictwo – dopuszczalne błędy językowe: składniowe, frazeologiczne – posługiwanie się terminologią niezbędną do omówienia tematu

	uzasadniać własne sądy i opinie – stwierdzenia odnosi do konkretnych utworów – popełnia drobne błędy rzeczowe, odchodzi od tematu		
dopuszczający	– uczeń przedstawia podstawowe informacje (zagadnienia, utwory, postacie, terminy) – wyjaśnia pojęcia w sposób odtwórczy i niepełny – potrafi przedstawić temat przynajmniej w 50 procentach – dopuszczalne błędy rzeczowe i odchylenie od tematu	– wypowiedź krótka, fragmentaryczna – uczeń przedstawia fakty, postacie, teksty itp. w dowolnej, często przypadkowej kolejności, jednak w sposób niezakłócający zrozumiałości wypowiedzi	– uczeń stara się mówić polszczyzną oficjalną, – stara się zachować styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej – dopuszczalne błędy językowe w stopniu niezakłócającym komunikatywności wypowiedzi – słownictwo ubogie